

xerox **A:** 1961 *xerox* (MKsz. 1: 104) **J:** ’(mára elavult) fénymásoló berendezés | Xerographie; Gerät für xerographisches Verfahren; so gewonnene Photokopie’

■ Angol jövevénytyszó. | (≡) Ang. *xerox* ’xerox, xerográfia; ezzel az eljárással nyert fénymásolat’ [tudatos szóalkotás az ang. *xerography* ’elektromos sokszorosítási eljárás’ szóból; vö. gör. *ξηρός* ’száraz’ + *γραφή* ’írás, irat’]. Az angol szó eredetileg márkajelzés volt. (⊖) A csupán műszaki szóként ismert *xerográfia* ’elektromos sokszorosítási eljárás’ (1958: Bakos F.: IdSz.) a ném. *Xerographie* ’ua.’ szóból, esetleg az angolból (↑) jött létre, latin végződéssel. A köznyelvben a *xeroxoz* ’xerografikusan sokszorosít’ származékszó is élt.

📖 ÉKsz.; EWUng. • Vö. *filoxéra, grafit*

xilofon **A:** 1876 *xilophon* (Ellenőr 1876. nov. 9.: [4]); 1897 *Xilofon* (PallasLex.) **J:** ’hangolt falemezekből álló, trapéz alakú keretre szerelt ütőhangszer | Xylophon’

■ Nemzetközi szó. | (≡) Ném. *Xylophon*; ang. *xylophone*; fr. *xylophone* stb.: ’xilofon’. A franciából terjedt el [tudatos szóalkotás a gör. *ξύλον* ’fa’ + *φωνή* ’hang, hangzás’ szavakból]. Az ütőhangszer a Távols-Keletről, ill. Afrikából érkezett Európába; az európai zenében elsőként a francia C. Saint-Saëns (1835–1921) alkalmazta. (⇒Δ) A magyarba elsősorban a német nyelvből került át.

📖 ÉKsz.; EWUng. • Vö. *telefon*